

**POLGÁR VÁROS SZOCIÁLIS
SZOLGÁLTATÁSTERVEZÉSI
KONCEPCIÓJA**

2024-2029.

Elfogadva a ...../2023. (XI.30.) önkormányzati határozattal

Tartalomjegyzék

Bevezető	1
1. Általános helyzetkép - Városunk.....	2
1. 1. Demográfiai helyzet, népességszám alakulása, népsűrűség	2
1. 2. Foglalkoztatási helyzet.....	5
1. 3. A településen élő roma népesség helyzete	8
1. 4. A fogyatékossgal élő személyek főbb jellemzői, sajátos problémái	9
1. 5. Az idősek helyzete	11
2. Helyi szociálpolitika elemei	15
2. 1. Szociális ellátások	15
2. 2. Szociális szolgáltatások	16
2. 3. A gyermekek védelmének rendszere	16
3. Az Önkormányzat által nyújtott személyes gondoskodást biztosító ellátások az 1993. évi III. törvény és az 1997. évi XXXI. törvény alapján.	19
3. 1. Étkeztetés	20
3. 2. Házi segítségnyújtás.....	22
3. 3. Idősek Nappali Ellátása.....	24
3. 4. Támogató Szolgálat	26
3. 5. Család- és Gyermekjóléti Szolgáltatás.....	28
3. 5. 1. Családsegítés.....	28
3. 5. 2. Gyermekjóléti Szolgáltatás	29
5. Polgár Város Önkormányzatának a szociális és gyermekjóléti ellátórendszerrel kapcsolatos céljai, jövőkép	31
6. Fejlesztési javaslatok, irányok.....	32

Bevezető

A szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény (a továbbiakban: Szt.) 92. § (3) bekezdése alapján a legalább kétezer lakosú települési önkormányzat a településen, fővárosban élő szociálisan rászorult személyek részére biztosítandó szolgáltatási feladatok meghatározása érdekében – jogszabályban meghatározottak szerint – szolgáltatástervezési koncepciót készít.

A szociális szolgáltatástervezési koncepció olyan szakmai dokumentum a szociális ellátás területén, amely meghatározza a településeken, a kistérségekben, a megyékben, illetve a fővárosban élő szociálisan rászoruló személyek részére biztosítandó szolgáltatási feladatokat, fejlesztési elképzeléseket. Bevezetése egy olyan rendszer kiépülését hivatott szolgálni, amelyben megvalósulhat a tervezési szintek (települési, kistérségi, megyei) egymásra épülése, teret nyerhet a szükségletekre reflektáló feladatellátás és a szociális problémákat átfogóbban lehet kezelni.

A személyes gondoskodást nyújtó szociális intézmények szakmai feladatairól és működésük feltételeiről szóló 1/2000. (I.7.) SzCsM rendelet 111/A. § (1) bekezdése alapján a szolgáltatástervezési koncepció tartalmazza különösen:

- a) a lakosság szám alakulását, a korösszetételt, a szolgáltatások iránti igényeket,
- b) az ellátási kötelezettség teljesítésének helyzetét, az ütemtervet a szolgáltatások biztosításáról,
- c) a szolgáltatások működtetési, finanszírozási, fejlesztési feladatait, az esetleges együttműködés kereteit,
- d) az egyes ellátotti csoportok, így az idősek, fogyatékos személyek, hajléktalan személyek, pszichiátriai betegek, szenvedélybetegek sajátosságaihoz kapcsolódóan a speciális ellátási formák, szolgáltatások biztosításának szükségességét.

Az SzCsM rendelet 111/A. § (5) bekezdése értelmében a koncepció tartalmát az önkormányzat két évente felülvizsgálja és aktualizálja.

A koncepció célja, hogy a város szociális ellátórendszerével kapcsolatban információhoz juttassa az állampolgárokat, a civil szervezeteket, az intézményeket, valamint a döntéshozókat, illetve, hogy minőségi, mennyiségi fejlesztést határozzon meg. Célja továbbá, hogy egy bizonyos távra meghatározza a szociális szolgáltatások fejlesztésének alapelveit, irányait és céljait, orientálja a szociális szolgáltatások fejlesztésének további szereplőit, továbbá az ellátási kötelezettségek keretébe tartozó feladatok tervezése, a hiányzó ellátások megszervezése és a településen vállalt feladatok megfogalmazása.

A koncepció feladata olyan döntéstervezet prezentálása, amely alkalmas arra, hogy állást foglaljon a helyi szociális szolgáltatási struktúra kialakításáról, kijelölje a fejlesztési irányokat törvényi kötelezettsége alapján az igény és lehetőség összhangjának érvényesítésével.

1. Általános helyzetkép - Városunk

Az ország északkeleti részében elhelyezkedő Észak-Alföldi régió Hajdú-Bihar, Jász-Nagykun-Szolnok és Szabolcs-Szatmár-Bereg vármegyéket foglalja magába. A régió szellemi, kulturális, gazdasági, idegenforgalmi és közlekedési központja Debrecen. A régió lakossága (2019. január 1 – i adatok) 1 450 960 fő, a népsűrűség 81,85 fő/km².

Hajdú-Bihar Vármegye területe és népessége alapján a negyedik legnagyobb vármegye, melyben 10 járás, ezeken belül pedig 82 település található. Teljes népessége 519 141 fő, népsűrűség 63,5 fő/km².

Polgár Hajdú-Bihar Vármegye északnyugati peremén található, a három vármegye kapujaként szokásos emlegetni, hiszen közlekedési csomópont tekintetében egyforma távolságra van a három vármegyeszékhelyhez (Miskolc, Debrecen, Nyíregyháza). Közlekedésföldrajzi helyzete jó, hiszen a város közvetlen közelében húzódik a nagy forgalmú 35-ös főút, és ebből itt ágazik ki a 36-os főút, mely Nyíregyházával biztosít összeköttetést Polgár számára. Az ország távolabbi részei felől a leginkább kézenfekvő megközelítési útvonala az M3-as autópálya, mely közvetlenül a déli határa mellett halad el. Polgár a Hajdúnánási járáshoz tartozik, 2023. január 1-jei adatok alapján teljes népessége 7 900 fő, a népsűrűség 81,16 fő/km².

1. 1. Demográfiai helyzet, népességszám alakulása, népsűrűség

Polgár város közelmúltját jellemzi, illetve jövőbeni lehetőségeinek meghatározását is megmutatja a lakosság számarányának az évenkénti statisztikája. Segít a jövőbeni feladatok és helyi társadalmi szükségletek megfogalmazásában a születési és halálozási adatok értékelése, valamint a beköltözők és elköltözők számának az elemzése.

A 2022. évi népszámlálás adatait az alábbiakban foglalhatjuk össze:

- Lakónépesség: **7 914** fő (változás 2011-hez képest: **-184** fő, ami **-2,3%**)
- Népsűrűség: **81** fő/km²
- Lakásállomány: **3 423** darab (változás 2011-hez képest: **+26** darab, ami **+0,8%**)
- A lakónépesség megoszlása nemek szerint:

Férfi:	3 943 fő	(49,8%)
Nő:	3 971 fő	(50,2%)

- A lakónépesség megoszlása főbb korcsoportok szerint:

0–14 éves:	1 383 fő	(17,5%)
15–64 éves:	5 058 fő	(63,9%)
65 éves és idősebb:	1 473 fő	(18,6%)

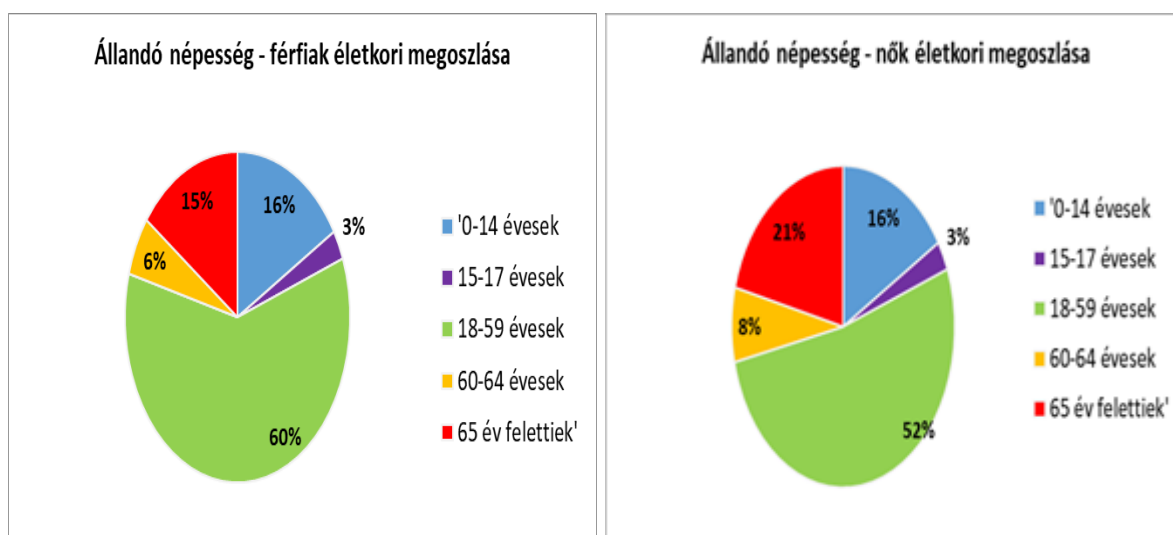
Forrás: KSH

Állandó népesség számának alakulása az elmúlt 10 évben

Év	Nő	Férfi	Összesen
2023	4049	4066	8115
2022	4081	4072	8153
2021	4089	4079	8168
2020	4079	4050	8129
2019	4060	4047	8107
2018	4027	4008	8036
2017	4031	4016	8047
2016	4030	4005	8035
2015	4042	4005	8047
2014	4102	4041	8143
2013	4117	4050	8167

2018. évhez képest 2023. évre kis mértékben ugyan, de 8 115 főre nőtt az állandó népesség. 2022. évi adatok nézve az életkor szerinti megoszlásban jelentős változás nem következett be.

Állandó népesség életkor szerinti megoszlása 2022 évben

Polgár Város demográfiai helyzete

(fő)	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Születések száma	87	87	77	85	96	117	115	91
Halálozások száma	110	127	99	126	74	108	120	82 (2023.11.15-ig)
Lakosság száma	8035	8036	8047	8107	8129	8168	8153	

Forrás: Önkormányzati adatgyűjtés

Lakosság korösszetétele: 8115 fő

Fiatalok (1 - 18 év)	1 685 fő
Aktív korúak (19 - 65 év)	5 065 fő
Idősek (66 - 99 év)	1 365 fő

Fiatalok	0-3 év	4-6 év	7-14 év	15-18 év
	441 fő	269 fő	664 fő	311 fő
Aktív korúak	19-25 év	26-45 év	46-55 év	56-65 év
	692 fő	2 232 fő	1 144 fő	997 fő
Idősek	66-75 év	76-85 év	86-90 év	90+
	850 fő	386 fő	87 fő	42 fő

Forrás: Önkormányzati adatgyűjtés

Népesség életkora	Nő	Férfi	Összesen
100+	0	0	0
95-99	5	2	7
90-94	41	12	53
80-89	184	90	274
70-79	363	274	637
60-69	560	470	1030
19-59	2054	2375	4429
0-18	842	843	1685
Teljes népesség	4049	4066	8115

A népesség kormegoszlásának jövőbeni alakulása befolyásolja a munkaerő kínálatot és alapvetően meghatározza Polgár oktatására, szociális és egészségügyi hálózatára háruló feladatait. A migrációban kedvezőtlen a fiatal, képzett munkavállalók elvándorlása, amely egyrészt gyengíti a település munkaerő-potenciálját, másrészt hozzájárul a népesség fokozatos elöregedéséhez is.

A népesség idősödésének egyik gyakran használt mérőszáma az öregedési index, amely egyben a jövőbeni tendenciákat vetíti előre. Az öregedési index a 14 éves és ennél fiatalabb népességre jutó idősek (65 évesek és annál idősebbek) arányát mutatja. A 2015. évi csúcsot követően (2020. év kivételével) folyamatos csökkenés látható, 2021. évre 110,52%-ra csökkent az öregedési index mértéke.

Öregedési index			
Év	65 év feletti állandó lakosok száma (fő)	0-14 éves korú állandó lakosok száma (fő)	Öregedési index %
2015	1 386	1 127	122,98%
2016	1 394	1 152	121,01%
2017	1 400	1 153	121,42%
2018	1 408	1 206	116,75%
2019	1 420	1 259	112,79%
2020	1 449	1 279	113,29%
2021	1 471	1 331	110,52%

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

A demográfiai folyamat jellemzői: növekszik az átlagéletkor; magasabb a középkorúak halandósága; nő a hosszabb élettartama.

1. 2. Foglalkoztatási helyzet

Foglalkoztatás szempontjából hátrányos helyzetűek közé sorolhatók az idősebb, nyugdíj előtt álló korosztályok, a gyermekvállalást követően a munkaerőpiacra visszatérő nők, valamint a megváltozott munkaképességű és fogyatékos emberek. Alacsony továbbá a 15–24 éves korosztály munkaerő-piaci részvétele is.

A nyilvántartott álláskereső aránya 2018 évhez képest csökkent, azonban a 0,46 % -os csökkenés igen csekélynek számít. A regisztrált munkanélküliek esetében a nők aránya minden évben magasabb volt, a férfiak és nők aránya közötti különbség évről évre csökkent. A nők nagyobb számú regisztráltságának oka lehet, hogy a munka világában az alacsonyabb iskolai végzettséggel rendelkezők körében a férfiak könnyebben tudnak fizikai munkát vállalni.

A munkanélküliség aránya a 2022. decemberi adatok szerint 7,41 %. A településen élő munkaképes korú népesség 5 168 fő, álláskeresőként nyilvántartott 383 fő, melyből 223 fő volt jogosult valamely álláskeresői támogatásra, jellemzően az aktív korúak ellátására. 2021. évhez képest tovább csökkent a munkaképes korú népesség száma (85 fő), az álláskeresőként nyilvántartottak száma (36 fő), akiből 58 fővel kevesebben voltak jogosultak valamilyen álláskeresői támogatásra.

Munkanélküliségi ráta nemek szerint			
Év	Nyilvántartott álláskeresők aránya az állandó népességben a 15-64 évesek körében		
	Férfiak aránya	Nők aránya	Összesen
2015	12,05%	11,81%	11,93%
2016	7,19%	8,17%	7,68%
2017	6,71%	8,77%	7,74%
2018	5,98%	10,74%	8,36%
2019	6,21%	9,39%	7,80%
2020	7,97%	10,77%	9,37%
2021	6,48%	9,31%	7,90%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

A nyilvántartott álláskeresők száma (a 2020-as magas érték kivételével) csökkenő tendenciát mutat.

Nyilvántartott álláskeresők számának alakulása

év	nyilvántartott álláskeresők száma
	fő
2015	659
2016	421
2017	422
2018	453
2019	421
2020	506
2021	419
2022	383

Forrás: TeIR

2023. évi adatok alapján a településen élő aktív korú munkavállalók száma 5 125 főre csökkent, melyből foglalkoztatott 4 682 fő. Álláskeresőként nyilvántartott 443 fő, melyből 437 fő volt jogosult valamely álláskeresői támogatásra, jellemzően az aktív korúak ellátására. A munkanélküliségi ráta 8,64 %. 2022. évhez képest tovább csökkent a munkaképes korú népesség száma (43 fő), nőtt az álláskeresőként nyilvántartottak száma (60 fő).

Az alacsony iskolai végzettségűek foglalkoztatottságának aránya továbbra is a közfoglalkoztatásban a legmagasabb. A közfoglalkoztatás költségvetési támogatása 2018-2020 között növekedett, azonban a 2021. évben mintegy 45 millió forintos csökkenés következett be. A támogatott létszám folyamatosan csökkent az évek során. Önkormányzatunknak továbbra is érdeke a közfoglalkoztatás biztosítása, mely az érintettek körének szociális biztonságot és munkajövedelmet jelent, és jelentősen hozzájárul az önkormányzati feladatellátáshoz, valamint a stratégiai programokban megfogalmazott célkitűzések megvalósításához.

Az önkormányzat foglalkoztatotti létszáma (2023. novemberi adatok)

Intézmények	Közalkalmazotti, köztisztviselői jogviszony	Munka Törvénykönyve hatálya alá tartozó munkavállalók	Közfoglalkoztatottak	Összesen
Polgár Város Önkormányzata, Polgári Polgármesteri Hivatal	25	7	92	124
Polgár Város Önkormányzatának Városgondnoksága	41	-	17	58
Napsugár Óvoda és Bölcsőde	52	2	5	59
Ady Endre Művelődési Központ és Könyvtár	-	6	4	10
Polgár Város Önkormányzatának Szociális Szolgáltató Központja	28	-	3	31
Összesen	146	15	121	282

Forrás: önkormányzati adatgyűjtés

Közfoglalkoztatottak számának alakulása 2017-2023 között

Év	Intézményi (hosszútávú) közfoglalkoztatásban részt vevők	Startmunka programban foglalkoztatottak	Összesített létszám
2017	112	206	318
2018	71	145	216
2019	21	114	135
2020	37	107	144
2021	52	102	154
2022	61	92	153
2023	35	88	123

Forrás: önkormányzati adatgyűjtés

Fontos, hogy a közfoglalkoztatás ne jelentsen tartós foglalkoztatást, a közfoglalkoztatott emberek is megtalálják az elsődleges munkaerőpiacra vezető utat.

A város szomszédságában fekvő Tiszaújvárosba sok polgári lakos jár dolgozni. Két jelentős cég is megtalálható, a MOL Nyrt. és a Jabil Circuit Magyarország Kft. Az elmúlt években a Polgári Ipari Park is jelentős számban növelte betelepülői számát, hogy csak a nagyobbakat említsük Gyermelyi, Jabil raktár stb. Ezek az üzemek azonban kizárólag szakképzett munkaerőt keresnek, amely – mivel specifikus szakmát igényel – nem, vagy csak csekély létszámban található meg a településen.

A foglalkoztatási mobilitás az egyszerű többség részére elérhetetlen. Jellemző azonban a településünkre is, hogy fiatalok külföldön, az Európai Unión belül keresnek és találnak biztos megélhetést.

A munkaerő-piaci integrációt segítő szervezetek közül a legfőbb partnerünk a Hajdúnánási Járási Hivatal Foglalkoztatási Osztálya, melynek polgári kirendeltségével napi kapcsolatban vagyunk. A tervezett képzésekről azonnal információt kapunk, igyekszünk minél hamarabb a szükséges létszámról gondoskodni.

A felnőttképzés tekintetében a Berettyóújfalui SZC József Attila Szakképző Iskola az elsődleges partnerünk, de az Ady Endre Művelődési Központ és Könyvtár is szívesen biztosít helyet különböző felnőttképzések lebonyolítására.

A Központi Statisztikai Hivatal, valamint a Nemzeti Foglalkoztatási Szolgálat által is elérhető munkanélküliségi rátából látható, hogy a településen a munkanélküliségi mutató az elmúlt 10 évben mindig az országos, valamint a megyei átlagérték felett alakult. Ez a tendencia egyrészt a településen nagy számban élő hátrányos helyzetű csoportok, a romák és az alacsonyabb képzettséggel rendelkezők következménye. Ezért is fontos feladatunk a helyi szakképzett munkaerő itt tartása, foglalkoztatási lehetőségeinek bővítése.

1. 3. A településen élő roma népesség helyzete

A közösség évtizedek óta együtt él a nemzetiségi népcsoporttal. Az ún. tősgyökeres polgári roma családokkal konfliktusmentesen lehet együttműködni az élet legtöbb területén. A problémát a „beköltözők” jelentik, akik a borsodi kistelepülésekről magatartásuk miatt már kiszorultak, és ideköltöznek a rokonsághoz. Ők egyáltalán nem szabálykövetőek, probléma van a környezetükben élőknek a közbiztonsággal, a tankötelezettség teljesítésével, az alapvető higiéniai követelmények betartásával, a magatartásukkal. A konfliktusok kezelésében minden törvényes eszközt be kell vetnünk, sokszor kerül sor hatósági intézkedésre.

A nemzeti-, etnikai hovatartozás pontos adatainak meghatározásakor csak a népszámlálás adataira hagyatkozhatnánk, de az nem tekinthető pontosnak, mivel a népszámlálás egyéni bevalláson alapuló adatokat rögzít. A szegénység leküzdését célzó programok többségéről – részben adatvédelmi okok miatt – nem készül, nem is készülhet olyan nyilvántartás, amely bemutatná, hogy a célcsoportban milyen arányban vannak romák, így ilyen kimutatásokkal Polgár település sem rendelkezik.

A Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia 2030 Magyarország legátfogóbb, a szegénység elleni küzdelmet és a roma népesség felzárkózását szolgáló stratégiája. Az MNTFS kiemeli, hogy a szegénység korántsem csak a romákat sújtja, de a szegények között arányaiban többen tartoznak a roma népességhez, ezért az ő felzárkózásukra külön hangsúlyt kell helyezni.

A dokumentum hangsúlyozza, hogy a mélyszegénység és a társadalmi kirekesztődés mérséklése komplex és hosszútávon kiszámítható megközelítést igényel. Ez az osztálytársadalmi érdek helyi, önkormányzati szinten is tudatos és fenntartható beavatkozásokat tesz szükségessé.

Az Egyenlő Bánásmód Hatóság 2019-es kutatásában a megkérdezettek 54%-a szerint önmagában a roma származás is elég ahhoz, hogy valaki hátrányosabb helyzetbe kerüljön, mint nem roma társai. Ami még érdekesebb, hogy a válaszadók 46%-a azt állította, a diszkriminációhoz jelentősen hozzájárul a társadalom előítéletessége, 40% szerint pedig az esélyegyenlőség hiánya is ilyen faktor.

Szociális helyzetükre vonatkozóan nem állnak rendelkezésre külön adatok, azonban megállapítható, hogy a roma népesség átlagos életszínvonala, lakhatási körülményei, egészségi állapota, iskolázottsága és foglalkoztatottsága, a társadalom egészéhez viszonyítva lényegesen rosszabb.

Munkaerő-piaci szempontból a rendszerváltás piacgazdasági átalakulásának legnagyobb vesztese a roma népesség. A szakképzetlen munkát igénylő munkahelyek megszűnésével a munkanélküliségi rátájuk jelentősen meghaladja a nem roma származásúakét.

A statisztikai adatok és a segélyezési tapasztalatok alapján egyik legsúlyosabb gond a szegénységben élők, közöttük a roma népesség helyzetének fokozatos romlása. Ennek következménye a leszakadás, a kiszorulás az életlehetőségekből mind a tanulás, mind a foglalkoztatás, mind az egészségügyi szolgáltatások területén.

A mélyszegénységben élők helyzetének javítását a munkaalapú társadalom alapelvei mentén kívánjuk megvalósítani. Elsődleges cél, hogy a mélyszegénységben élő családokban növekedjen a munkajövedelemmel rendelkezők száma, amelyhez több – az Európai Unió támogatásával megvalósuló – projekt is hozzájárulhat. A helyzet megváltoztatásának fókuszában a gyermekek állnak. Javítani kell a hátrányos helyzetű gyermek eredményességét a köznevelésben, csökkenteni a lemorzsolódást, növelni kell a szakmai végzettséget szerzők számát.

1. 4. A fogyatékossgal élő személyek főbb jellemzői, sajátos problémái

„A fogyatékos emberek a társadalom egyenlő méltóságú, egyenrangú tagjai, akik a mindenkit megillető jogokkal és lehetőségekkel csak jelentős nehézségek árán, vagy egyáltalán nem képesek élni.” A fogyatékkal élők munkaerőpiacon való megjelenésének előmozdítása érdekében szükséges a fogyatékkal élők számára az akadálymentes környezet kialakítása, továbbá a közlekedési nehézségek miatt a távmunka lehetőségének biztosítása. A szociális ellátások területén a fogyatékossgal élő személyek esetében a saját lakókörnyezetben történő segítségnyújtás kap prioritást. A fogyatékos népességben belül továbbra is a mozgássérültek a legnagyobb csoport, a társadalom életének színterein való megjelenésük alapfeltétele az akadálymentesítés.

A megváltozott munkaképességű személyek ellátásaiban részesülők száma évről évre csökkenést mutat, a nők aránya továbbra is magasabb a férfiakénál.

Megváltozott munkaképességű személyek ellátásaiban részesülők száma nemenként			
Év	Megváltozott munkaképességű személyek ellátásaiban részesülők száma - Férfiak	Megváltozott munkaképességű személyek ellátásaiban részesülők száma - Nők	Összesen
2015	119	138	257
2016	113	125	238
2017	106	121	227
2018	96	113	209
2019	80	117	197
2020	75	112	187
2021	n.a.	n.a.	-

Forrás: TeIR, KSH Tstar

Polgáron közel 300 fő tagja a Hajdú-Bihar Megyei Mozgáskorlátozottak Egyesületének. A civil szervezet érdemben nem tud érdekképviseletet ellátni. Az érdekképviseleti szervezetekkel tovább kell bővíteni az együttműködési formákat. Jelenleg csupán havi egy alkalommal tartanak a településen fogadóórát. A Látássérültek Észak-alföldi Regionális Egyesülete 2018. évben kereste meg az önkormányzatot, hogy fogadóóra céljából helyiséget igényelne. Az önkormányzat pozitívan állt a kéréshez, és minden hónap második szerdai napján a látássérültek számára is megnyílik a lehetőség a konzultációra. COVID óta az ügyfélfogadás szünetel.

Az önkormányzat és intézményei a lehetőségeihez képest foglalkoztatja a csökkent munkaképességű személyeket. A munka elősegíti a személyiség fejlődését, meghatározott státuszt és elismertséget biztosít, továbbá lehetővé teszi a társadalmi kapcsolatok kialakulását és a társadalomba való beilleszkedést.

Polgár Város Önkormányzatának Szociális Szolgáltató Központja nem kötelező feladat ellátás keretén belül biztosítja a Támogató Szolgáltatást. A támogató szolgálat által nyújtott szolgáltatások segítik a fogyatékkal élőket jogaik gyakorlásában az esélyegyenlőség célterületein. Az intézmény által nyújtott szállító szolgáltatás az igénybevevő fogyatékos személyek szállítási igénye alapján hozzáférést biztosít alapvető szükségleteket kielégítő szolgáltatásokhoz. Rendszeresen szállítják az ellátottakat egészségügyi-, közoktatási intézményekbe. A személyi segítség keretein belül jellemzően gondozási tevékenységeket, háztartási, vagy háztartást pótló segítségnyújtást, közszolgáltatások igénybevételéhez segítségnyújtást, ügyintézés, vagy megbízás alapján végrehajtott feladatokat látnak el.

1. 5. Az idősök helyzete

Polgáron az idősök számának és arányának emelkedése, a lakosság kormegoszlásának jövőbeni alakulása befolyásolja a munkaerő kínálatot és alapvetően meghatározza az oktatásra, szociális és egészségügyi hálózatra háruló feladatokat.

A demográfiai mutatókból is kitűnik, hogy Polgár lakosságának előregedése tovább folytatódik. Polgáron sok idős ember marad magára, mert hozzátartozói megélhetésük érdekében messze költöznek tőle. Az idős ember szellemi és fizikai aktivitása, önellátási képessége a korról arányosan csökken. Az időskorban jellemző megbetegedések - a daganatok, keringési zavarok, szív- és érrendszeri megbetegedések, ízületi problémák - mellett pszichés problémák is jelen vannak. Az idős ember egyedül marad, izolálódik, szellemi és fizikai aktivitása hanyatlik, önellátási képessége beszűkül. Ez nagyon sok embernél okoz pszichés megbetegedéseket. Különösen gyakori a depresszió és a demencia kialakulása. Jellemző, hogy a betegségek általában együttesen fordulnak elő, különösen a 70 éves kor fölött jellemzőek a súlyos, krónikus megbetegedések és az előrehaladott szellemi leépülés. Ennek segítségére jött létre 2013-ban a szociális kisegítők szolgáltatás, melyet közfoglalkoztatás keretében 10 fő gondozónővel végzünk, közel 70 idős embert ellátva.

Polgár Város Önkormányzata évek óta kiemelt feladatának tekinti a helyi szintű „idősbarát” politika kialakítását, különös figyelemmel kezeli az idős lakossággal történő együttműködést, az időskorú emberek életkörülményeit, az idősök aktivitásának megőrzését, a róluk való gondoskodást.

Az önkormányzat idősügyi alapelvei, koncepciója és stratégiája:

- az egészségben eltöltött évek számának növelése,
- az aktív élet fenntartásának növelése,
- az időskori jövedelembiztonság megteremtése,
- a különböző közszolgáltatások (egészségügyi, szociális, oktatási, kulturális stb.) összehangolása az idősödők és idősök szükségleteinek és érdekeinek figyelembevételével,
- az idősök élethosszig való tanulásának támogatása, a digitális tananyagok hozzáférhetőségének biztosításával,
- az „aktív idősödés” feltételeinek erősítése, mely nem csupán a fizikai aktivitást, a munkaerőpiacon maradást jelenti, hanem a társadalmi, kulturális, civil életben való aktív részvételt is.

Az önkormányzat fenntartásában lévő intézményekben olyan programok is megvalósulnak, amelyek az „aktív idősödést” szolgálják. Az idősök nappali ellátása keretében több alkalommal került sor egészségügyi preventív előadásokra, bemutatókra. A klub tematikus foglalkozások keretében tud figyelni arra, hogy az elszigetelődés, a magány és a tétlenség ne okozzon az idősök életében maradandó nyomot. Működik a téstaklub, a horgolás, városi rendezvényekre rendszeresen besegítenek maradandó ajándékok elkészítésével. 2022. évben nagyon szép gesztus volt részükről, a horgolt szívek készítése, amelyet a város lakóihoz juttattak el. Minden évben nyári időszakban megszervezik a Nagymamák Napközijét, ahol az idősök az unokáikkal együtt vesznek részt az egy héttig tartó programokon. Az alapszolgáltatásokon túl az idősök igényeinek megfelelően az alábbi programokat szervezik: színház-mozi látogatás, kirándulások lebonyolítása; hagyományőrző fesztiválokön amatőr

csoporthoz fellépésének szervezése; rendezvényekre való felkészülés, műsorok összeállítása, betanítása.

A Térségi Járóbeteg Szakellátó Intézmény több alkalommal meghívta az idősebb korosztályt az egészségmegőrző foglalkozásaira, előadásaira. Az Egészségfejlesztési Iroda működésének keretében folyamatos az idősekre való figyelés. Jelenleg is zajlik a gyógytorna foglalkozás két csoportban.

Az Ady Endre Művelődési Központ és Könyvtár szervezésében több csoport is működik, amely az idős korosztály „karbantartását” szolgálja, így: egészségmegőrző torna, Örömtánc Csoport, Szakkör – gyöngyfüzés. Több alkalommal gyermekekkel közös programot is szerveznek, ilyenek a tematikus kézművesfoglalkozások egy-egy ünnephez kapcsolódva, és évek óta nagy sikere van a Tökfaragó rendezvénynek, amely szintén egy közös program gyermekeknek és időseknek.

Az Önkormányzat növelte a szociális ellátások területén a települési támogatások körét, az otthon közeli ellátásokat szem előtt tartva. A Térségi Járóbeteg Szakellátó Intézet is növelte otthon közeli ellátásának igénybevételét, az otthoni szakápolás körében, úgymint gyógytorna, műtét utáni regenerálás.

Évek óta fennálló javaslata az időseknek egy olyan gépjármű beszerzése, mely a település távolabbi utcáiról a kikapcsolódásra vágyó időseket rendezvényekre, összejövetelekre szállítaná, illetve betegség esetén a Térségi Járóbeteg Szakellátó Központba, a háziorvoshoz való eljutást segítené. Polgár Város Önkormányzata 2023. évben elnyerte az Idősbarát Önkormányzat díjat, a pályázaton elnyert díjjal az idősek ezen igényét igyekszünk kielégíteni ún. idősbarát járat elindításával.

2012. óta működik a Polgári Idősügyi Tanács, mely az önkormányzat mellett működő konzultatív, véleményező, javaslattevő testület. Az Idősügyi Tanács sokrétű feladatot lát el: idős polgárok érdekeinek védelme, idős korosztály önszerveződésének támogatása, fórumok tartása információátadás céljából. Üléseiken elsősorban a képviselő-testület elé kerülő napirendek kerülnek előterjesztésre, melyet megvitatnak, tanácsaikkal és javaslataikkal egészítenek ki. A javaslatokat az idősügyi tanácsnok terjeszti a Tanács elé, az ülésen pedig megfogalmazódik a konkrét döntéshozatal, mely a Képviselő-testület elé kerül. Ezen kívül döntenek az időseket érintő programok, rendezvények, juttatások tekintetében. Idősügyi programunk megjelenik a Gazdasági Program, Helyi Esélyegyenlőségi Program, Bűnmegelőzési Konceptió dokumentumaiban is.

Az önkormányzat kötelező feladatellátását kiegészítő, meghaladó tevékenységei, melyek javítják azok minőségét, eredményességét, közvetlenül reagálnak a helyi idős lakosság aktuális szükségleteire

A kötelező feladatokon túl ellátott többletfeladat, program megnevezése	A feladatot, programot megvalósító megnevezése	Az önkormányzat szerepe a megvalósításban (szervező, társszervező, anyagi/természetbeni támogató, stb.)	Igénybevevők száma	
			Összesen	ebből 65+
Idősek Világnapja	Polgár Város Önkormányzata	fenntartó	380	380
Prevenációs előadások	PÉTEGISZ Zrt.	tulajdonos önkormányzat	100	75
Városi rendezvények	Ady Endre Művelődési Központ	fenntartó	3000	1000
Szépkorúak köszöntése	Polgár Város Önkormányzata	Polgármester Úr személyes köszöntése	5	5
Támogató Szolgálat	Polgári Szociális Szolgáltató Központ	fenntartó	45	28
Szociális kisegítő	Polgár Város Önkormányzata	fenntartó (közfoglakoztatás)	70	60
házi segítségnyújtás támogatása	Humánfeladatok és ügyrendi bizottság	fenntartó/anyagi támogató	43	43
gyógyszertámogatás	Humánfeladatok és ügyrendi bizottság	fenntartó/anyagi támogató	53	45
szociális étkezés támogatása	Humánfeladatok és ügyrendi bizottság	fenntartó/anyagi támogató	66	60
temetési költség viseléséhez nyújtott támogatás	Humánfeladatok és ügyrendi bizottság	fenntartó/anyagi támogató	34	30
lakhatással kapcsolatos kiadások mérséklése	Humánfeladatok és ügyrendi bizottság	fenntartó/anyagi támogató	770	350

Az önkormányzati kötelező feladatokon túli, a települési támogatás körébe sorolható támogatások:

Szociális étkeztetés támogatása azon személyek részére, akik ezt a szolgáltatást az önkormányzat fenntartásában lévő Szociális Konyhán igénybe veszik, részükre 100.-Ft/adag támogatást nyújtunk jövedelemtől függően. A 2022. évi finanszírozás 1 124 300 forint volt.

Házi segítségnyújtás szolgáltatási díjának támogatása, melyet azok, a településen élő idősök vehetnek igénybe, akik, az önkormányzat fenntartásában lévő Szociális Szolgáltató Központnál veszik igénybe ezt a szolgáltatást. A **térítési díj 50 %-át** támogatásként nyújtjuk az erre rászorulóknak. 2022. évben mintegy 1 161 303 forintot fordítottunk erre a célra.

Települési támogatás keretében tüzelőanyag támogatást nyújtunk saját forrásból, mivel 5000 fő feletti település lévén, nem kapunk állami finanszírozást ehhez a feladathoz. 2022. évben az összes ráfordítás 4 500 000 forint volt.

Temetési költség viseléséhez nyújtott támogatás és köztemetés: az elhunyt személy eltemetésének költségeihez való hozzájárulásra igényelt települési támogatás összege a helyben szokásos átlagos összegű temetési költség mértékének 10 %-a. 2022. évben az összes ráfordítás közel 2 millió forint volt.

A kötelező szociális alapellátáson túl közfoglalkoztatás keretében 2013. év óta **szociális segítséget** biztosítunk az idősök számára, térítésmentesen. Jelenleg 10 fő látja el az idős korosztály gondozását, mely tartalmazza a vérnyomás-vércukormérést, lakókörnyezetének rendbetételét, bevásárlást, gyógyszerfelíratást, gyógyszerkiváltást, orvoshoz kísérést. A jelenlegi ellátotti létszám közel 70 fő. Hatalmas az igény erre a szolgáltatási formára is, hiszen egyre több az idős, egyedülálló városunkban. A tevékenységet közfoglalkoztatás keretében végezzük, azonban a munkához szükséges eszközök (vércukormérő, vérnyomásmérő, tesztsík, lándzsa, fertőtlenítő stb.) saját forrásból kerülnek beszerzésre.

Polgár Város Önkormányzata önként vállalt feladatellátás keretében működteti **a támogató szolgálatot**, melynek célja a fogyatékos személyek saját lakóhelyükön, lakókörnyezetükben való ellátása, személyre szabottan, lakáson kívüli közszolgáltatások elérésének segítségével, valamint életvitelük önállóságának megőrzése mellett a lakáson belüli speciális személyes segítségnyújtás biztosításával mindennapi életük segítése.

Már hagyománnyá vált városunkban, hogy évente egy alkalommal ünnepséget szervezünk az idősebb generáció részére, hogy kifejezzük hálánkat, tiszteletünket, megbecsülésünket és szeretetünket azok iránt, akik hosszú, munkában eltöltött évek után városunk lakosaiként töltik megérdemelt nyugdíjas éveiket. A rendezvény keretében a nyugdíjas közösségekben, illetve az időskorú lakosság érdekében végzett kiemelkedő tevékenységért elismerések átadására is sor kerül.

2. Helyi szociálpolitika elemei

2. 1. Szociális ellátások

A szociális igazgatásról és ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény (a továbbiakban: Szt.) célja, hogy meghatározza az állam által biztosított egyes szociális ellátások formáit, szervezetét, a szociális ellátásokra való jogosultság feltételeit, valamint érvényesítésének garanciáit. A helyi önkormányzatok az e törvényben szabályozott ellátásokon túl saját költségvetésük terhére egyéb ellátásokat is megállapíthatnak. Az önkormányzat kiemelt figyelmet fordít a gyermekeket nevelő családokra, álláskeresőkre, az időskorú, az egészségügyi problémákkal küzdő, hátrányos helyzetű, nehéz szociális körülmények között élő lakosokra, szociális ellátással segítő az arra rászorulókat.

Polgár Város Önkormányzatának Képviselő-testülete a szociális igazgatásról és ellátásokról szóló 17/2021. (IX.17.) önkormányzati rendeletében szabályozza a rendkívüli vagy rendszeres települési támogatásokat, melyeket köteles nyújtani a létfenntartást veszélyeztető rendkívüli élethelyzetbe került, valamint időszakosan vagy tartósan létfenntartási gonddal küzdő családok, illetve személyek részére, elsősorban a Szt. 45. § (4) bekezdésében meghatározott esetekben. Az önkormányzat által biztosított és megszervezett szociális gondoskodás célja és rendeltetése az, hogy segítséget nyújtson azoknak, akik életkoruk, egészségi állapotuk, jövedelmi és vagyoni helyzetük folytán problémáik megoldására önerőből nem képesek.

Rendkívüli települési támogatás igényelhető:

- a) átmenetileg nehéz anyagi helyzetbe került személy vagy család lakhatással kapcsolatos kiadásainak mérséklésére,
- b) eseti gyógyszerkiadás mérséklésére,
- c) gyermek és fiatal felnőtt rászorultságára tekintettel nyújtott pénzbeli és természetbeni támogatásra,
- d) elhunyt személy eltemettetési költségeihez való hozzájárulásra.
- e) a szociálisan rászorult személyek részére a lakásvásárláshoz kapcsolódó eljárási díjak megfizetésére.

Rendszeres települési támogatás igényelhető:

- a) lakhatással kapcsolatos kiadások mérséklésére: előre fizetős mérőóra feltöltéséhez,
- b) lakhatási kiadásokhoz kapcsolódó hátralékot felhalmozó személyek részére lakbérhátralék, közös költség tartozás, közüzemi díjhátralék esetében,
- c) szociális étkeztetés támogatása,
- d) házi segítségnyújtás támogatása,
- e) iskolába járás támogatása.

A helyi önkormányzat a településen élő, felsőoktatásban tanuló fiatalok részére Bursa Hungarica Önkormányzati Ösztöndíj támogatást nyújt. Az önkormányzat 2001. évben csatlakozott a kezdeményezéshez, évente átlagos 100 fő volt azon diákok száma, akik igénybe vették az önkormányzat támogatását. Mára ez már jelentősen lecsökkent, egyrészt demográfiai okokból, valamint jelentősen kevesebben is folytatnak tanulmányokat felsőoktatási intézményben. A felsőoktatásban résztvevők önkormányzati ösztöndíjrendszeréről szóló 33/2015. (IX.25.) rendeletben foglalt feltételeknek 2022. évben 14 fő felsőoktatási

intézményben tanuló pályázó felelt meg. A támogatás mértéke 5.000, - Ft/hó, melyet 10 hónapon keresztül kapnak a támogatottak.

Önkormányzatunk a fiatalok életkezdésének segítésére lakáscélú támogatás konstrukciót dolgozott ki és működtetett hosszú évekig. A polgármester a képviselő-testülettől kapott felhatalmazással a lakáscélú támogatásokról szóló 25/2016.(X.21.) rendelet alapján egyszeri, vissza nem térítendő támogatásban részesítette a Polgáron letelepedni szándékozó fiatalokat. A támogatást 2022. évben 24 család vette igénybe, melynek forrását helyi önkormányzati költségvetésből biztosítottuk. Önkormányzatunk a támogatásról szóló rendeletet 2022. év októberében hatályon kívül helyezte.

Ezen támogatások kizárólag önkormányzati saját bevételből kerülnek finanszírozásra.

2. 2. Szociális szolgáltatások

A szociális szolgáltatások rendszerét a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény foglalja egységes keretbe. E jogszabály tartalmazza a szociális ellátó rendszer struktúrájára, működési szabályaira vonatkozó főbb szabályokat. A törvény a szolgáltatásokat két alapvető kategóriába sorolja: szociális alapszolgáltatások, szakosított ellátások. **Szociális alapszolgáltatások:** falugondnoki és tanyagondnoki szolgáltatás, étkeztetés, házi segítségnyújtás, családsegítés, jelzőrendszeres házi-segítségnyújtás, közösségi ellátások, támogató szolgáltatás, utcai szociális munka, nappali ellátás.

Abban az esetben, ha életkoruk, egészségi állapotuk, szociális helyzetük miatt a rászorult személyekről az alapellátás keretében nem lehet gondoskodni, a rászorultakat állapotuknak és helyzetüknek megfelelően szakosított ellátási formában kell gondozni. A szakosított ellátási formák típusai a következők: ápolást-gondozást nyújtó intézmény, rehabilitációs intézmény, lakóotthon, átmeneti elhelyezést nyújtó intézmény, támogatott lakhatás, egyéb speciális szociális intézmény.

Nem önkormányzati fenntartásban működik, mégis meg kell említeni a 2023. februárjában létrejött népkonyhai szolgáltatást, mely egy osztóhelyen, a Polgár, Szabadság u. 1. sz. alatt működik, 580 fő igénybevételével. A szolgáltatás térítésmentesen nyújt napi egyszeri étkeztést, ebédet a 18 év feletti korosztály részére, a szolgáltatás igénybevétele jövedelemhez és egyéb rászorultsági feltételhez nem kötött.

2. 3. A gyermekek védelmének rendszere

A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény célja, hogy megállapítsa azokat az alapvető szabályokat, amelyek szerint az állam, a helyi önkormányzatok és a gyermekek védelmét ellátó természetes és jogi személyek, továbbá jogi személyiséggel nem rendelkező más szervezetek meghatározott ellátásokkal és intézkedésekkel segítséget nyújtsanak a gyermekek törvényben foglalt jogainak és érdekeinek érvényesítéséhez, a szülői köteleességek teljesítéséhez, illetve gondoskodjanak a gyermekek veszélyeztetettségének megelőzéséről és megszüntetéséről, a hiányzó szülői gondoskodás pótlásáról, valamint a gyermekvédelmi gondoskodásból kikerült fiatal felnőttek társadalmi beilleszkedéséről.

A gyermekvédelmi rendszer működtetése állami és önkormányzati feladat.

Pénzbeli és természetbeni ellátások:

- a) a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény,
- b) a gyermekétkeztetés,
- c) a gyermektartásdíj megelőlegezése,
- d) az otthonteremtési támogatás,

A személyes gondoskodás keretébe tartozó gyermekjóléti alapellátások:

- a) a gyermekjóléti szolgáltatás,
- b) a gyermekek napközbeni ellátása,
- c) a gyermekek átmeneti gondozása,
- d) gyermekek esélynövelő szolgáltatásai.

A személyes gondoskodás keretébe tartozó gyermekvédelmi szakellátások:

- a) az otthont nyújtó ellátás,
- b) az utógondozói ellátás,
- c) a területi gyermekvédelmi szakszolgáltatás.

A gyermekvédelmi gondoskodás keretébe tartozó hatósági intézkedések:

- a) a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzet fennállásának megállapítása,
- b) a védelembe vétel,
- c) a családbafogadás,
- d) az ideiglenes hatályú elhelyezés,
- e) a nevelésbe vétel,
- f) a nevelési felügyelet elrendelése,
- g) az utógondozás elrendelése,
- h) az utógondozói ellátás elrendelése,
- i) a megelőző pártfogás elrendelése.

A városban nem működik munkahelyi, családi és mini bölcsőde. A településen 2011. évtől működik ismét bölcsőde 14 férőhellyel, melynek a kihasználtsága maximális. A bölcsődés korúak közül átlagosan 10 fő ingyenes étkezésre is jogosult.

A bölcsőde alapfeladata a szakmai programja alapján, hogy a gyermekjóléti alapellátás részeként járuljon hozzá a gyermek testi, értelmi, érzelmi és erkölcsi fejlődésének, jólétének a családban történő nevelésének elősegítéséhez, továbbá ellássa a Polgár közigazgatási területén élő, családban nevelkedő - 20 hetes - 3 éves korú - gyermek napközbeni gondozását és nevelését. Amennyiben a gyermek a 3. évét betöltötte, a bölcsődei gondozási - nevelési év végéig maradhat az intézményben, illetve amennyiben fejlettségi szintje alapján még nem érett az óvodai nevelésre, a 4. életévének betöltését követő augusztus 31-ig tovább nevelhető és gondozható a bölcsődében.

2021-2022. év	20 hónapos	1 éves	2 éves	3 éves	összesen
az intézménybe beíratott gyermekek létszáma	-	-	22	-	22
más településről bejáró gyermekek létszáma	-	-	-	-	-
az intézménybe beíratott, 10 napot meghaladóan hiányzott gyermekek száma (az adott évből eltelt időszakra vetítetten)	-	-	-	1	1
a beíratott gyermekek közül a hátrányos helyzetűek létszáma	-	-	1	-	1
a beíratott gyermekek közül a halmozottan hátrányos helyzetűek létszáma	-	-	-	-	-
a beíratott gyermekek közül SNI gyermekek létszáma (ahol értelmezhető)	-	-	-	-	-

Forrás: bölcsődei intézményi adatszolgáltatás

A bölcsődei férőhelyek száma és kihasználtságuk az alábbiak szerint alakult 2020-2022 között:

Hónapok	2020. év		2021. év		2022. év	
	Gyermek létszám (fő)	Kihasználtság (%)	Gyermek létszám (fő)	Kihasználtság (%)	Gyermek létszám (fő)	Kihasználtság (%)
Január	14	100	14	100	14	100
Február	14	100	14	100	14	100
Március	14	100	14	100	14	100
Április	14	100	14	100	14	100
Május	14	100	14	100	14	100
Június	14	100	14	100	14	100
Július	14	100	13	93	14	100
Augusztus	14	100	14	100	14	100
Szeptember	14	100	11	79	13	93
Október	14	100	11	79	13	93
November	14	100	14	100	14	100
December	14	100	14	100	14	100

Forrás: óvodai adatszolgáltatás

A 2020 és 2022. években több hónap esetében a kihasználtság meghaladta a 100%-ot. A hatályos szabályozásoknak megfelelően a bölcsődei ellátást biztosító intézményekben a létszám csoportonként 1 fővel meghaladhatja az engedélyezett férőhelyek számát abban az esetben, ha az igényt benyújtó veszélyeztettségére való hivatkozással megállapítást nyer, hogy halmozottan hátrányos helyzetű csoportba sorolandó a gyermek. Ebben az esetben nem utasítható vissza az igény. Erre való tekintettel a bölcsődébe beírt gyermekek száma a 2020.

évben – a januári hónap kivételével – folyamatosan meghaladja az engedélyezett létszámot. A 2019. év májusi adatok alapján 80-ra nőtt a beírt gyermekek száma.

Polgár város részére nem kötelező az e törvényekben foglaltak teljes körű biztosítása, de a szükségletekhez igazodva célszerű újszerű, innovatív ellátásokat bevezetni az ellátó rendszerbe.

3. Az Önkormányzat által nyújtott személyes gondoskodást biztosító ellátások az 1993. évi III. törvény és az 1997. évi XXXI. törvény alapján.

A település a szociális alapszolgáltatási feladatainak ellátása érdekében szociális szolgáltató központot hozott létre és működtet, mely Polgár város szociális szükségleteit elégítik ki egy integrált intézmény keretében. A korábban kistérségi társulás szintjén működő Polgári Szociális Központ 2014. évtől látja el feladatait önkormányzati fenntartású intézményként. A kistérségek megszűnése után a tevékenységi köre kizárólag Polgár Város közigazgatási területére korlátozódott.

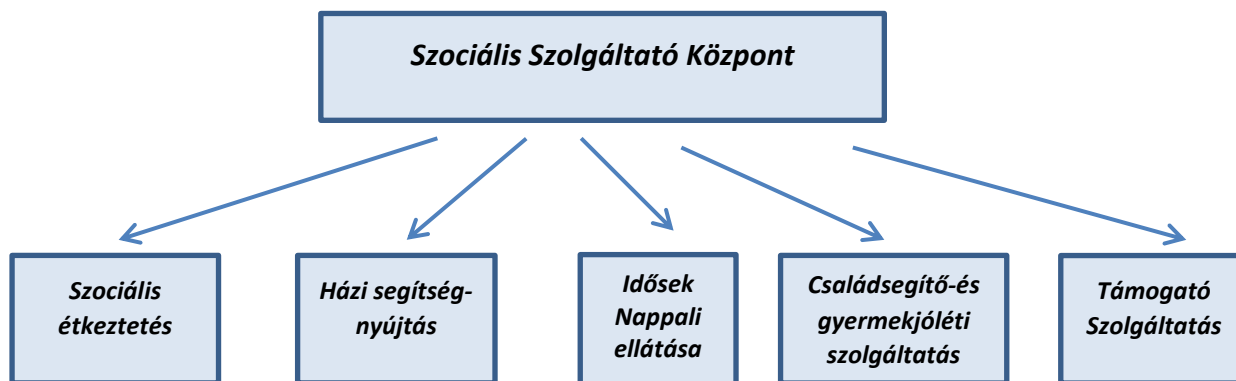
A település kötelező feladatellátásaként biztosítja a szociális étkeztetést, házi segítségnyújtást, időskorúak nappali ellátását, család- és gyermekjóléti szolgáltatást, valamint önként vállalt feladatellátásaként támogató szolgálatot működtet. Szociális alapszolgáltatásokat a népkönyha kivételével, jelenleg csak a Polgári Szociális Központ biztosít, így mondhatjuk, hogy monopolhelyzetben van az intézmény.

A Sztv. értelmében az intézmény feladata a személyes gondoskodás körébe tartozó ellátási formák megvalósítása, biztosítása. A családsegítés feladatait továbbra is az 1993. évi III. törvény a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról, a gyermekjóléti szolgálat feladatait pedig a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény tartalmazza.

Fenntartói döntés alapján 2022. év novemberétől az intézmény székhelye átköltözött 4090 Polgár, Barankovics tér 5. szám alá. Az új épület tágasabb, komfortosabb munka körülményeket biztosít mind a munkavállalók, mind a szolgáltatást igénylők részére. Az akadálymentesség teljes mértékben megoldott. Az épület frekventált, jól megközelíthető helyen található a településen. A székhely és telephely közötti távolság minimális, a szoros együttműködés, kapcsolattartás továbbra is zavartalan. Az intézmény székhelyének változása mind az alapdokumentumokban mind a szakmai dokumentumokban átvezetésre kerültek.

Az intézmény szolgáltatásai továbbra is két épületben érhetők el. A székhely épületben (Polgár, Barankovics tér 5.) biztosított a család-és gyermekjóléti szolgáltatás, valamint a házi segítségnyújtás. A telephely (Polgár, Barankovics tér 12.) a szociális étkeztetés, idősek nappali ellátásának lehetőségét, és a támogató szolgáltatás igénybevételéhez biztosítja a megfelelő helyiségeket. A koncepció utolsó felülvizsgálata óta a szolgáltatások területén a székhely módosítás kivételével egyéb változás nem következett be.

Az alapszolgáltatások megszervezésével a települési önkormányzat segítséget nyújt a szociálisan rászorulóknak részére saját otthonukban és lakókörnyezetükben önálló életvitelük fenntartásában, valamint egészségi állapotukból, mentális állapotukból vagy más okból származó problémáik megoldásában.

3. 1. Étkeztetés

Magyarországon ma a családok széthullása, a többgenerációs együttélések megszűnése a jellemző. A fiatalok belső migrációja, az idősek életkorának meghosszabbodása az egyszemélyes háztartások növekedéséhez vezettek. Az étkeztetés a szociális alapszolgáltatások egyik pillére, mellyel a saját lakókörnyezetben töltött idő kitolható. A szolgáltatás célja, hogy településünkön ne legyen ellátatlan személy, illetve minden rászoruló, a jogszabályoknak és a helyi rendeletben szabályozott módon megfelelő ellátást kapjon. A lehető legteljesebb mértékben le kell fednie a településen élő szociálisan rászorultak körét. A szociális étkeztetés alapszolgáltatás biztosításával az egészségügyi állapot szinten tartása várható, ugyanis a napi egyszeri meleg fő étkezéssel változatosabb, ezáltal egészségesebb étrend biztosítható.

Polgár Város Önkormányzata szociális étkeztetés keretében azon szociálisan rászorult személyek legalább napi egyszeri meleg étkezéséről gondoskodik, akik azt önmaguk, ill. eltartottaik részére tartósan, vagy átmeneti jelleggel nem képesek biztosítani, különösen koruk, egészségi állapotuk, fogyatékoságuk, pszichiátriai betegségük, szenvedélybetegségük, hajléktalanságuk miatt.

Az étkeztetés Polgár Város Önkormányzatának Városgondnoksága fenntartásában üzemelő főzőkonyháról biztosított, vásárolt élelmezés alapján. A konyha engedélyezett főzési adagszáma 600 ebéd/nap. Az ellátás a hét 5 munkanapján igényelhető. Az étkezők között a legtöbben azok vannak, akik koruk, ill. egészségi állapotuk miatt jogosultak a szociális étkezés igénybevételére. Az alapszolgáltatás igénybevételi formáiban – helyben fogyasztás, a kiadagolt étel elvitele, valamint a kiadagolt étel házhoz szállítása –, jogszabályban előírtak szerint nem történt változás. Az étel házhoz történő szállítása Volkswagen Caddy típusú gépjárművel történik, valamint 5 fő tiszteletdíjas társadalmi gondozó is segíti az ebéd kiszállítását.

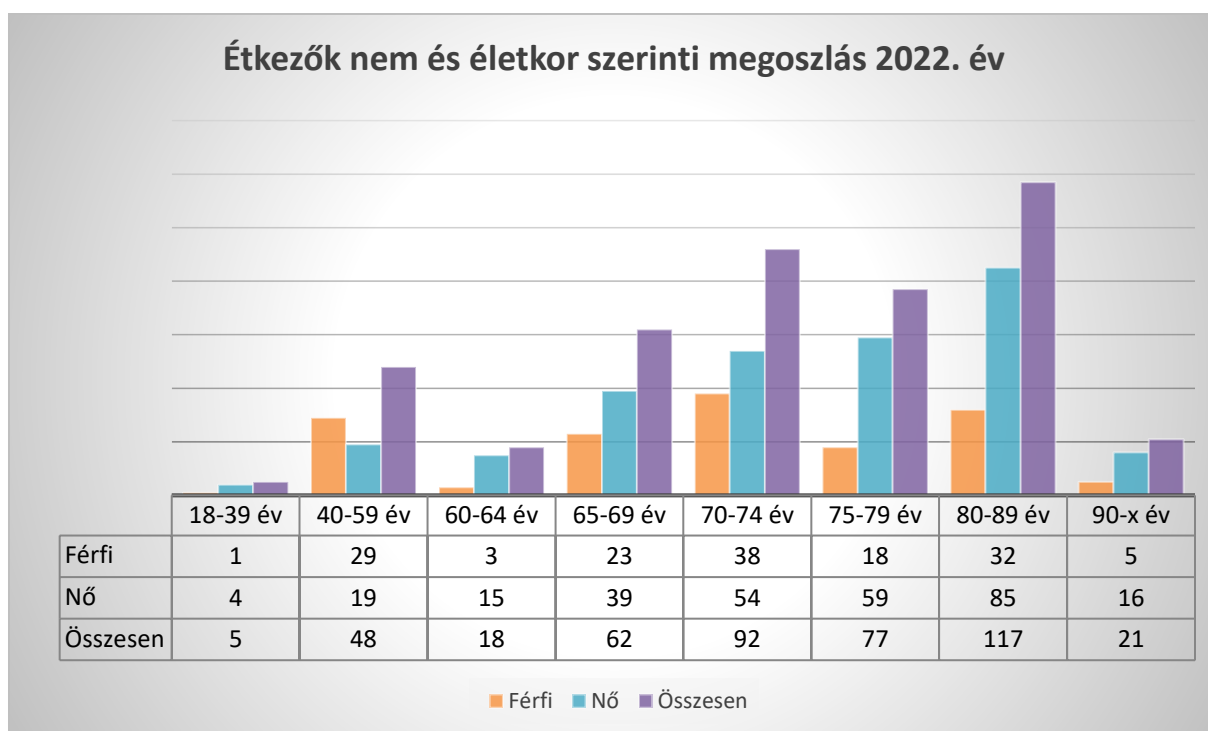
A 2022. évben étkezésre vonatkozó igénybevétel összesen 76.035 adag ebéd volt. Ez azt jelenti, hogy átlagosan 299 étkező volt naponta. Visszaesés tapasztalható, ha összehasonlítjuk az előző évekkkel. 2023. évben az eddig eltelt időszak alapján viszont ismét emelkedő tendencia figyelhető meg.

Étkezők igénybevétel szerinti megoszlása

A 2020. évben, a 40/2020 (III. 11.) Korm. rendeletben foglaltak szerint a szociális étkeztetést tavasszal és az év végén több hétig csak kiszállítással biztosíthatta az intézmény az ellátottak részére. A helyben történő fogyasztást és az elvitel lehetőségét meg kellett szüntetni. Ennek hatását 2021 után még 2022-ben is érezni, magasabb az étkezést kiszállítással igénybevevők aránya.

Étkezők nem és kor szerinti megoszlása

2022. évben is az étkeztetést igénybevevők szinte csak azok közül kerültek ki, akik koruk, vagy egészségi állapotuk miatt jogosultak a szociális étkezés igénybevételére. Az étkezők között a nők magasan felülreprezentáltak. Egyedül a 40-59 év közötti korcsoportban vannak többségben

a férfiak. Ebben a korosztályban található az egészségi állapotuk miatt jogosult, valamint szinte az összes jövedelemmel nem rendelkező ellátott.

Tekintettel a főzőkonyha kapacitására, a lakosság részéről a szociális étkeztetésre vonatkozó igényeket az intézmény tudja teljesíteni.

3. 2. Házi segítségnyújtás

A településen egyre több idős ember él egyedül, vagy időskorú társával. A megváltozott családstruktúra, a társadalmi és gazdasági körülmények változásainak következményeként sok idős ember szorul szociális gondoskodásra és egészségügyi támogatásra. A szolgáltatás igénybevételének leggyakoribb oka az egészségi állapotban bekövetkező változás, krízis, amelyet sem az igénybe vevő, sem a hozzátartozók nem képesek önerőből kompenzálni. A szociális alapszolgáltatások egyik formája a házi segítségnyújtás, melyet valamennyi önkormányzat- a lakosságszámtól függetlenül- köteles biztosítani.

A házi segítségnyújtás, mint alapszolgáltatási formával az idős ember önálló életvitelének megtartása, a saját környezetében való gondozás a cél. A gondozás célja és feladata az ellátást igénylő ember szükségleteihez igazodó segítségnyújtás. A segítségnyújtás mértékét, terjedelmét, gyakoriságát és formáját minden esetben a segítséget igénylő ember testi, lelki és szociális állapota határozza meg.

Az ellátás a hét 5 munkanapján biztosított. Működési engedély alapján a személyi gondozásban ellátható és befogadott személyek száma 106 fő.

A szolgáltatás alapvető gondozás és az alapápolás körébe tartozó feladatokat lát el. Segítséget nyújt az önálló életvitel fenntartásában, az ellátott és lakókörnyezete higiénés körülményeinek megtartásában.

A házi segítségnyújtás igénybevételét megelőzően vizsgálni kell a gondozási szükségletet. A szolgáltatás iránti kérelem alapján az intézményvezető, ennek hiányában a jegyző által felkért szakértő végzi el az igénylő gondozási szükségletének vizsgálatát. A gondozási szükséglet vizsgálata keretében meg kell állapítani azt, hogy az ellátást igénylő esetben szociális segítség vagy személyi gondozás indokolt.

Szociális segítség keretében biztosítani kell:

- a lakókörnyezeti higiénia megtartásában való közreműködést,
- a háztartási tevékenységben való közreműködést,
- a veszélyhelyzetek kialakulásának megelőzésében és a kialakult veszélyhelyzet elhárításában történő segítségnyújtást,
- szükség esetén a bentlakásos szociális intézménybe történő beköltözés segítségét.

Személyi gondozás keretében biztosítani kell:

- az ellátást igénybe vevővel a segítő kapcsolat kialakítását és fenntartását,
- a gondozási és ápolási feladatok elvégzését,
- a szociális segítség keretében meghatározottak szerinti feladatokat.

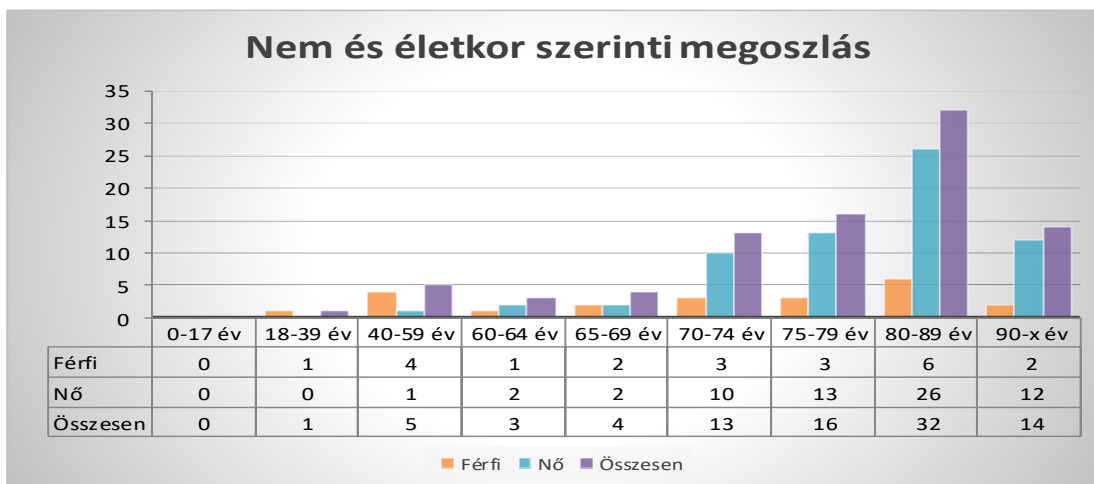
A házi segítségnyújtás hozzájárul ahhoz, hogy az ellátást igénybevevő fizikai, mentális, szociális szükséglete a saját környezetében, életkorának, élethelyzetének és egészségi állapotának megfelelően, meglévő képességeinek fenntartásával, felhasználásával,

fejlesztésével biztosított legyen. A szolgáltatást igénybevevők száma emelkedést mutat az előző évekhez viszonyítva.

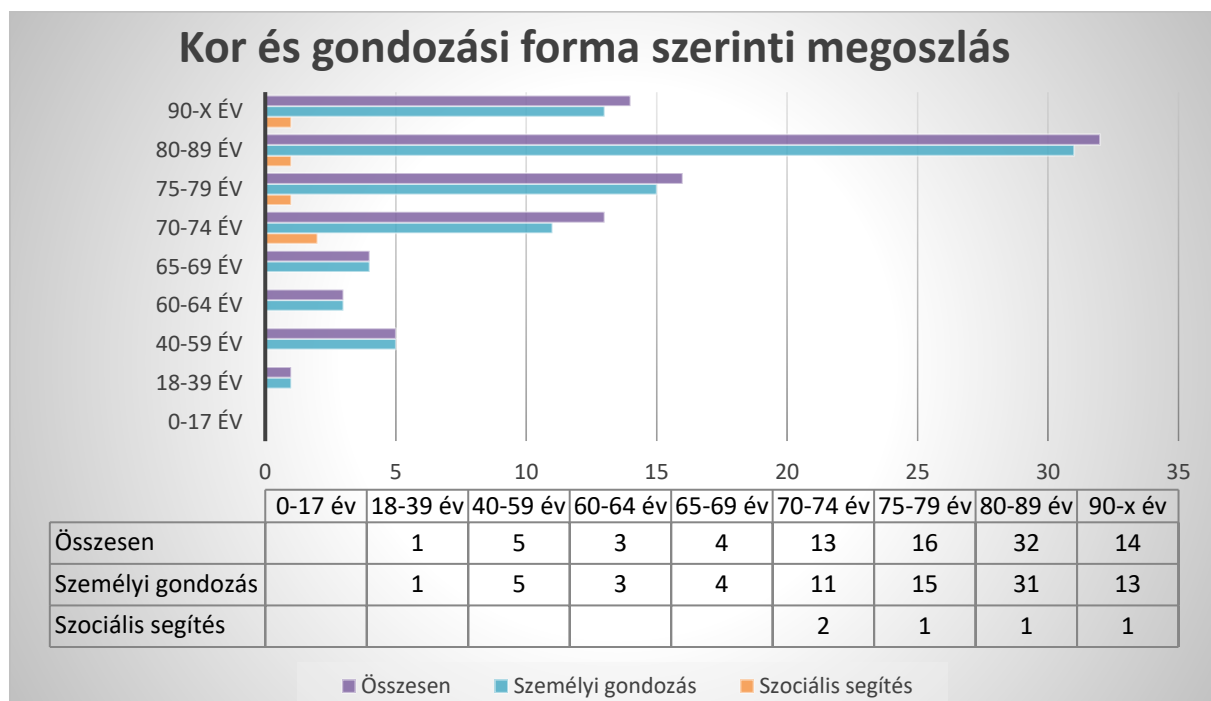
A növekvő igények ellenére a lakossági szükségletek kielégítettek.

Ellátásban részesülők 2022. év nem és korcsoport szerinti megoszlása

Az ellátást igénybe vevők életkor és nem szerinti megoszlásában nincs nagy változás a korábbi évekhez képest. Az ellátást 2022. évben 22 fő férfi és 66 fő nő vette igénybe. Jellemző, hogy a házi segítségnyújtás adta lehetőségeket elsősorban az egyedül élő idős nők igénylik.

Ellátásban részesülők 2022. év kor és gondozási forma szerinti megoszlása

A 2022. évben a házi segítségnyújtás szolgáltatásra 88 fővel volt megkötött megállapodása az intézménynek. Gondozási formák szerinti megoszlás alapján 83 fő személyi gondozásban, míg 5 fő szociális segítségben részesült. Továbbra is az a jellemző, hogy csak akkor kéri a szolgáltatást az idősek, vagy hozzátartozójuk, ha az ellátást igénylő egészségi állapota már

erősen megromlott, amikor már ágyban fekvő és nem képes önmaga ellátására. Szociális segítség keretében végzett segítségnyújtásról (5 fő) általánosan elmondható, hogy az ellátottak egy órát el nem érő időben, heti 2-4 alkalommal kérik igény szerint a szolgáltatást.

Az idősellátás területén a településen hiányzik a napi 24 órás felügyeletet biztosító bentlakásos intézményi ellátás.

3. 3. Idősek Nappali Ellátása

A nappali ellátás Polgár város közigazgatási területén élő és tartózkodó időskorúak vagy egészségi állapotuk miatt mentális támogatásra szoruló, önmaguk ellátására részben képes személyek részére napközbeni tartózkodásra nyújt lehetőséget a hét 5 munkanapján.

A szolgáltatás célja az, hogy a saját otthonában élő, idős, illetve egészségi állapota miatt rászoruló személyek számára lehetőséget biztosítson mindennapi életük nehézségeinek leküzdésére; továbbá tartós vagy időleges hátrányaik ellenére, társadalmi hasznosságuk fenntartása és tudatosítása érdekében a szabadidejük hasznos eltöltésére nyújtson ösztönzést. A társadalmon belüli izolációjuk csökkentését pedig emberi kapcsolataik fenntartásával, valamint kiszélesítésével szolgálja, megakadályozva ezzel többek között az elmagányosodásukat.

Az idősek nappali ellátásába felvehető az a 18. életévét betöltött személy is, aki egészségi állapotára figyelemmel az intézmény szolgáltatására jogosult.

A szolgáltatás biztosítja:

- szabadidős programok szervezését,
- szükség szerint egészségügyi ellátás megszervezését, a szakellátáshoz való hozzájutás segítését,
- hivatalos ügyek intézésének segítségét,
- életvitelre, életvezetésre vonatkozó tanácsadást,
- az igényelt egyszeri meleg étkezést, (kornak és egészségi állapotnak megfelelően)
- szabadidős programok szervezését, sajtótermékek, könyvek, kártya, társasjátékok, tömegkommunikációs eszközök biztosítását, rendezvények szervezését,
- az egészségügyi ellátás körébe felvilágosító előadások szervezését, tanácsadást az egészséges életmódról, mentális gondozást,
- természetbeni adományok juttatását.

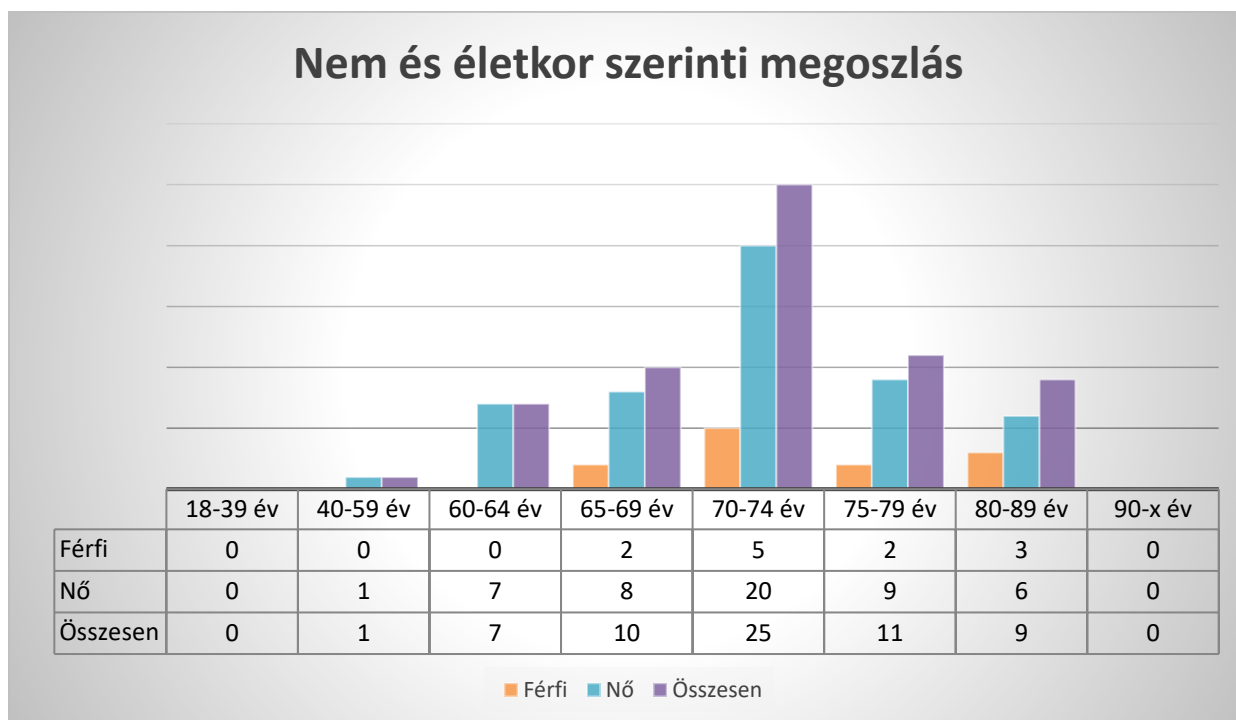
Az idősek nappali ellátása alábbi programokat szervezi, amennyiben az ellátottak körében ezekre igény merül fel:

- színház - mozi látogatás, kirándulások megszervezése, lebonyolítása,
- hagyományőrző fesztiválokon az amatőr csoportok fellépésének szervezése,
- igény szerinti rendezvényekre való felkészítés, műsorok összeállítása, betanítása.

A fentiekén túl egyéb eseti igények felmérése, megvalósulásának segítése (névnapok, születésnapok közös ünneplésének lehetőségének biztosítása).

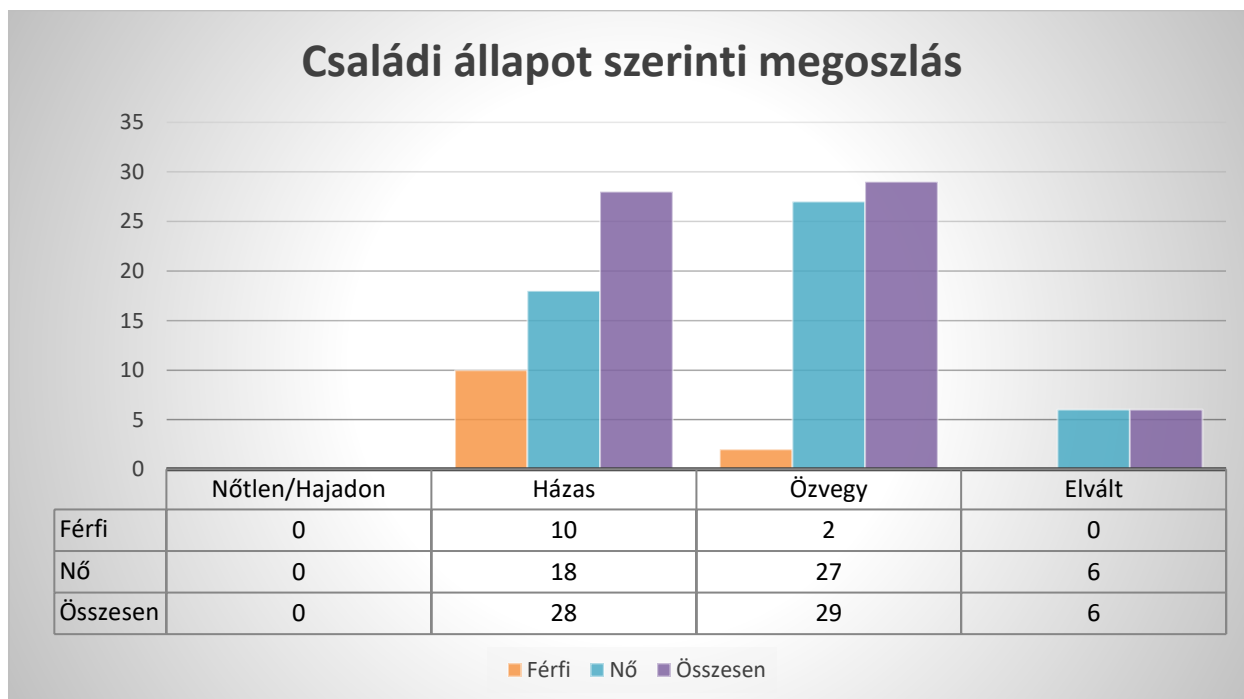
A szolgáltatási formánál az engedélyezett és befogadott ellátotti létszám 60 fő. Több esetben is előfordul, hogy házaspárok együtt látogatják az intézményt.

2022. évben ellátásban részesülők nem és korcsoport szerinti megoszlása

A korábbi korcsoporti bontást összehasonlítva a fenti korcsoporti bontással az látható, hogy az ellátotti létszám és korcsoportok jelentős eltérést nem mutatnak.

2022. évben ellátásban részesülők megoszlása családi állapot és nem szerint

A családi állapotra jellemző, hogy magas az özvegyek aránya. Az elmagányosodás jobban veszélyezteti a nőket, mint a férfiakat.

3. 4. Támogató Szolgálat

Polgár Város Önkormányzata önként vállalt feladatellátás keretében működteti a támogató szolgálatot. A támogató szolgáltatás célja a fogyatékos személyek saját lakóhelyükön, lakókörnyezetükben való ellátása, személyre szabottan, lakáson kívüli közszolgáltatások elérésének segítségével, valamint életvitelük önállóságának megőrzése mellett a lakáson belüli speciális személyes segítségnyújtás biztosításával mindennapi életük segítése. A társadalmi hátrányok csökkentése érdekében, és a fogyatékkal élő társadalmi aktivitását növelő módon végzett segítő, támogató szolgáltatás a cél, amelyet a szolgáltató a jogosult személy lakásán és azon kívül egyaránt végez. A támogató szolgáltatás a gondozás, készségfejlesztés, tanácsadás, szállítás, felügyelet, gyógypedagógiai segítségnyújtás, háztartási segítségnyújtás és esetkezelés szolgáltatási elemeket biztosítja.

A szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény értelmében a támogató szolgáltatás igénybevétele során szociálisan rászorultnak minősül az a súlyosan fogyatékos személy, aki:

- fogyatékosági támogatásban,
- vakok személyi járadékában,
- magasabb összegű családi pótlékban részesül.

A szolgáltatás igénybevételére jogosult az ellátási területen életvitelszerűen tartózkodó súlyosan fogyatékos személy, aki: mozgásszervi, érzékszervi, mentális, vagy egyéb fogyatékosága miatt a társadalmi életben való részvételében tartósan korlátozott, s ennek kompenzálásához támogató szolgáltatásokra van szüksége. A szolgáltatás valamennyi fogyatékosági csoportba tartozó személyre kiterjed.

A szolgálat az intézmény szervezeti egységeként folyamatos, napi kapcsolatban áll az intézmény által nyújtott szolgáltatásokkal, valamint más települések szolgáltatói által biztosított alapszolgáltatásokkal. A feladatok így egymást kiegészítve, erősítve, komplexen működnek együtt a szolgáltatást igénybe vevő egyéni igényeinek megfelelően.

A szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény, valamint a személyes gondoskodást nyújtó szociális intézmények szakmai feladatairól és működésük feltételeiről szóló 1/2000.(I.7.) SzCsM rendelet 39/A.§ által meghatározott feladatokat látja el:

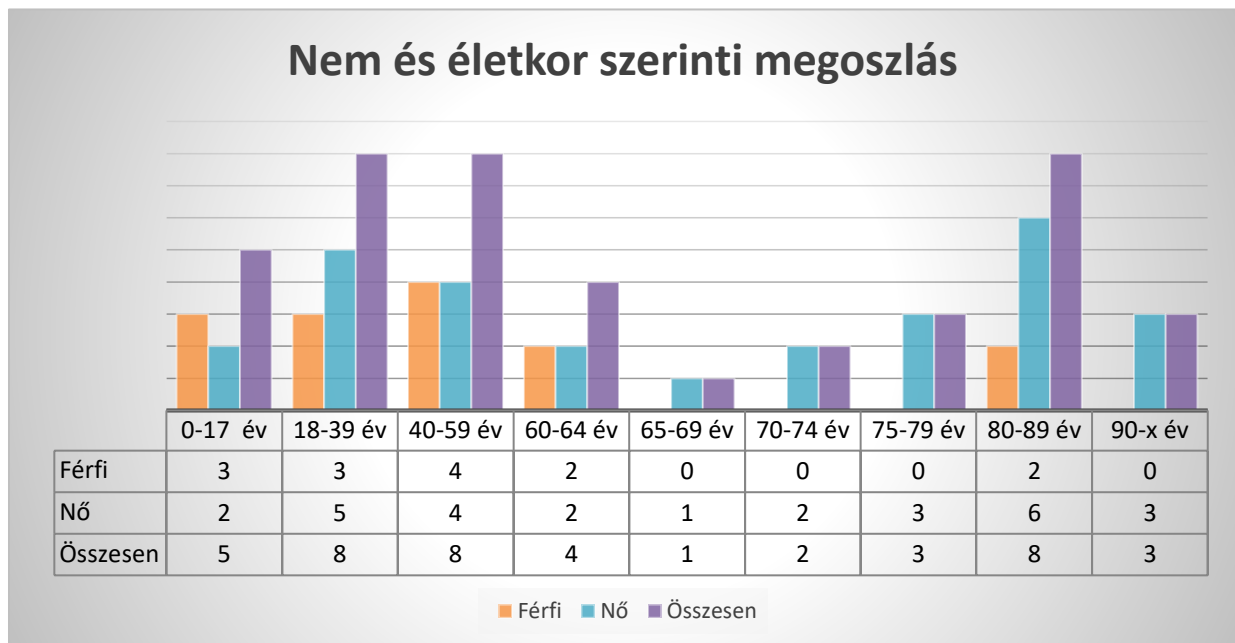
- személyi segítő szolgálat működtetése,
- szállító szolgálat működtetése.

Az Emberi Erőforrások Minisztériuma felkérésére a Slachta Margit Nemzeti Szociálpolitikai Intézet által kiírt, „**A támogató szolgáltatás keretében használandó új vagy használt gépjármű vásárlásának, a meglévő gépjárműpark bővítésének, cseréjének támogatása**” (TAMAUTO2022) című pályázati program keretében új gépjármű került beszerzésre, így a szállítást 2023. év májusától egy új FORD Transit Custom típusú gépkocsival biztosítja a szolgálat. A gépjárműcserével a támogató szolgálat egy olyan régi célja vált valóra, amely nagyban megkönnyíti a folyamatos szolgáltatásnyújtást, valamint emeli is annak színvonalát.

2022. évben a támogató szolgálat ellátotti létszáma 42 fő volt. Minden ellátottnak volt megállapodása szállításra, valamint 16 főnek személyi segítségre is. A szállítást és a személyi segítséget igénybe vevők számát tekintve minimális csökkenés figyelhető. Az ellátotti létszám lassú csökkenése már évek óta megfigyelhető. Ennek oka egyrészt, hogy felnőtt egy olyan korosztály, akik a nevelési intézményekbe való eljutáshoz vették igénybe a szállító szolgáltatást, de az iskolát befejezve már nem igénylik ezt a segítséget. Másrészt – és ez a fő

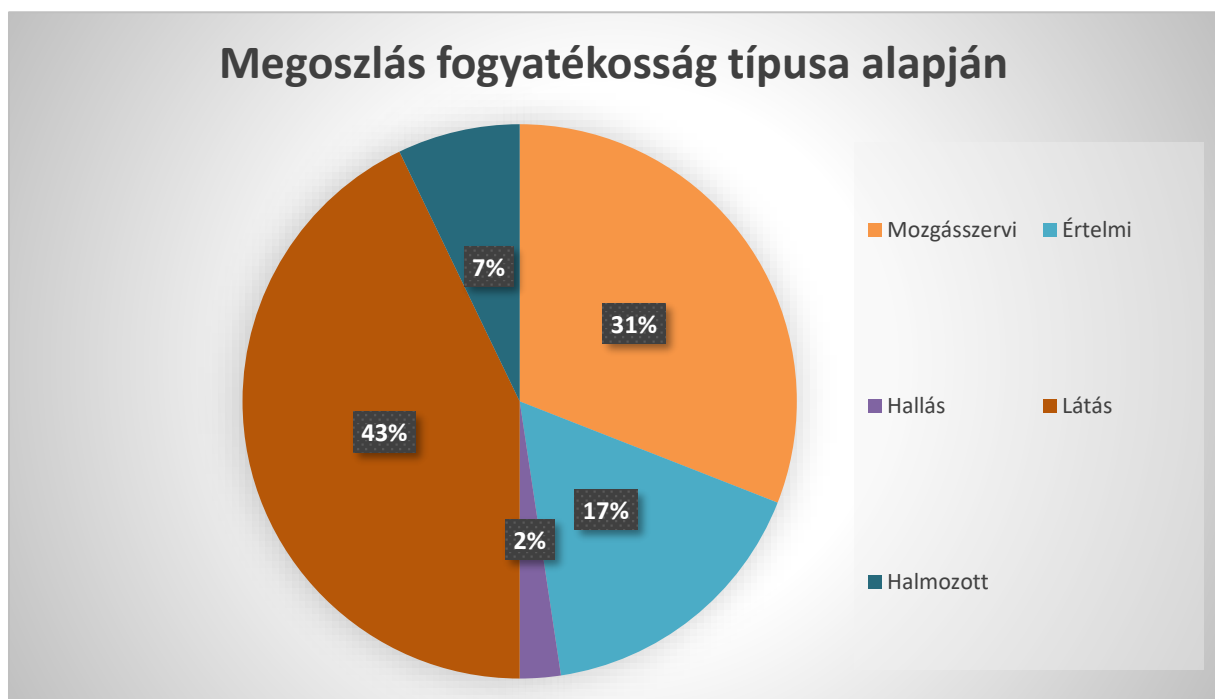
ok - az idősebb generációk tagjai közül többen bentlakásos intézménybe költöztek, vagy elhunytak.

Ellátottak kor és nem szerinti megoszlása

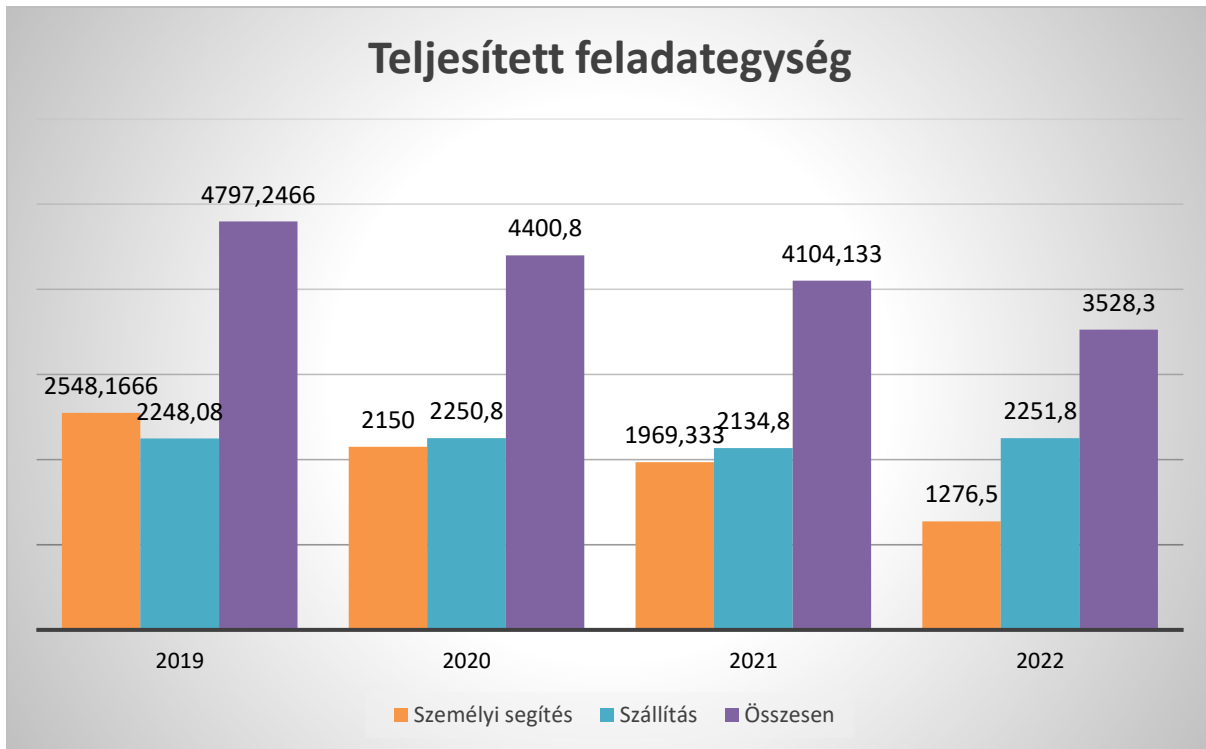
A nem és korcsoporti bontás az előző évekhez viszonyítva kiugró adatokat nem tartalmaz.

Ellátottak megoszlása fogyatékoság típusa alapján

Fogyatékoság típusa szerinti megoszlás szinte változatlan képet mutat. Százalékos megoszlás a következők szerint alakult: látás- (43%), mozgássérültek- (31%), értelmi- (17%), hallás- (2%), halmozottan fogyatékkal élő- (7%). Továbbra is nagyobb számban fordulnak elő látás-

és mozgássérültek, valamint értelmi fogyatékkal élők. A látás- és mozgássérültek száma az idősebb ellátotti körben magasabb.

Az engedélyezett és vállalt feladategység személyi segítségnél 1200, szállításnál pedig 2100 feladategység, amely év végére mindkét tevékenységi formánál folyamatosan teljesül.

Az ellátottakról elmondható, hogy saját erőforrásaikból egyáltalán nem, vagy csak korlátozva képesek kielégíteni alapvető szükségleteiket. Ebben családjaik minimálisan tudnak segítséget nyújtani. Több ellátottnak nem él családtagja a településen. A leírtak alapján megállapítható, hogy a szolgáltatás iránt jelentkező igények a településen élők számára biztosítottak.

3. 5. Család- és Gyermejjóléti Szolgáltatás

3. 5. 1. Családsegítés

A jogszabályváltozások eredményeként 2016. 01. 01.-től a családsegítés a gyermejjóléti szolgáltatással egy szolgáltató keretében működik.

A családsegítés feladatát Polgár Város Önkormányzatának Szociális Szolgáltató Központjának Család- és Gyermejjóléti Szolgálat látja el. A család- és gyermejjóléti szolgálat ellátja a családsegítés Szt. 64. § (4) bekezdésének feladatait, valamint a Gyvt. 39. és 40. §- a szerinti gyermejjóléti szolgáltatási feladatokat.

A szolgáltatás célja:

Az ellátási területén élő szociális és mentálhigiénés problémák miatt veszélyeztetett, illetve krízishelyzetben lévő személyek, családok életvezetési képességének megtartása, az ilyen helyzethez vezető okok megelőzése, valamint a krízishelyzet megszüntetésének elősegítése.

Figyelemmel kíséri a lakosság életvezetését, az egyén és család között felmerülő konfliktusokat, kutatja a konfliktus megoldási módokat.

A településen regisztrált gyakori problémák:

- több probléma együttes előfordulása (sokproblémás családok),
- anyagi probléma (megélhetéssel, lakhatással összefüggő, krónikus munkanélküliség),
- önálló ügyintézésben való bizonytalanság, információhiány,
- foglalkozással, munkahelykereséssel kapcsolatos nehézségek,
- életviteli (változékony férfikapcsolatok az anya életében),
- családi kapcsolati (házassági konfliktusok),
- szülői elhanyagolás, lelki-mentális problémák,
- gyermeknevelési problémák (iskolakerülés, gyenge teljesítmény),
- családon belüli bántalmazás, szenvedélybetegség.

A szolgáltatás elsődleges célcsoportja:

- időskorúak, nyugdíjasok,
- fogyatékkal élők,
- pszichiátriai betegek,
- szenvedélybetegek,
- munkanélküliek, aktív korú nem foglalkoztatott személyek,
- veszélyeztetett családok, gyermekek.

3. 5. 2. Gyermekjóléti Szolgáltatás

2016. évtől létrejöttek a család-és gyermekjóléti szolgálatok, valamint a család-és gyermekjóléti központok, mely szétválasztotta az alap-és szakellátással érintett gyermekekkel és családokkal kapcsolatos gondozási teendőket. A jogalkotó a klasszikus családsegítés feladatait (információnyújtás, kríziskezelés, ellátásokhoz való hozzájutás segítése, szociális segítő tevékenység, jelzőrendszer működtetése, általános információnyújtás) meghagyta a szolgálatoknál, a központok pedig hatósági tevékenységekhez kapcsolódó feladatokat végeznek (javaslatétel hatósági intézkedésre, esetmenedzselés, utógondozói munka stb.) és speciális szolgáltatásokat nyújtanak (pszichológus, jogi segítségnyújtás, kapcsolatügyelet, készenléti ügyelet, mediáció, családterápia). A szolgálatok - a feladatok megosztása után is - a gyermekvédelmi gondoskodás keretébe tartozó hatósági intézkedés alatt álló gyermekekkel és családjukkal kapcsolatban a család-és gyermekjóléti központ által meghatározott feladatok ellátásában is közreműködnek. Az intézmény által ellátandó családsegítés feladatait továbbra is az 1993. évi III. törvény a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról, a gyermekjóléti szolgálat feladatait pedig a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény tartalmazza. A két törvény szakmai végrehajtási rendeletében került szabályozásra a részletes szolgáltatástartalom, valamint a feladatellátás tárgyi és személyi feltételei.

A Gyermekjóléti Szolgálat a működési területén élő gyermekek testi, értelmi, érzelmi és erkölcsi fejlődésének, jólétének a családban történő nevelésének elősegítésére irányuló tevékenység.

Célja a veszélyeztetettség megelőzése, kialakult veszélyeztetettség megszüntetése, és a már családjából kiemelt gyermek visszahelyezésének elősegítése.

Az alapellátásnak hozzá kell járulnia a gyermek testi, értelmi, érzelmi és erkölcsi fejlődésének, jólétének, a családban történő nevelésének elősegítéséhez, a veszélyeztetettség megelőzéséhez és a kialakult veszélyeztetettség megszüntetéséhez, valamint a gyermek családjából történő kiemelésének a megelőzéséhez.

A településen az alapellátás keretében történő családgondozás leggyakoribb okai (ezek az okok halmozottan fordulhatnak elő egy-egy család esetében):

- iskolai hiányzás, iskolai magatartási problémák,
- rendszertelen óvodába járás,
- gyermekintézménybe való beilleszkedési nehézség,
- magatartászavar, teljesítményzavar,
- lelki-mentális, pszichiátriai betegség,
- szülők elhanyagoló magatartása, kapcsolati konfliktus,
- gyermeknevelési problémák, következtelen nevelési módszerek alkalmazása,
- lakhatási problémák (túlzsúfoltság, infrastruktúra hiánya, pl. víz, áram),
- anyagi (munkanélküliség, a háztartás elégtelen jövedelme).

A család-és gyermekjóléti szolgáltatás hatékonysága nagyban függ a családok együttműködési készségétől. Sokszor eredménytelen a kapcsolatfelvétel a jelzés beérkezését követően. A családok egy része nem veszi komolyan a gyermekekkel kapcsolatos problémákat, olykor több hónap is eltelik, mire sikerül olyan együttműködést kialakítani, ami veszélyeztetettség megszüntetéséhez szükséges belátási időn már jóval túlmutat, ez pedig hátráltatja a hatékonyságot.

A gyermekek és a családok érdekében a szolgálat együttműködésre törekszik a gyermekvédelemben érintettek képviselőivel. A hatékonyabb esetkezelés érdekében esetszembeszélesek, és esetszultációk tartására kerül sor. A védelemben vételi, illetve egyéb gyermekvédelmi intézkedések javaslata előtt esetszferencia kerül megszndezésre, mely a szakemberek és az érintett családok bevonásával történik. Az esetszferenciák pozitív tapasztalata, hogy az esetek többségében az érintett családok és meghívott szakemberek is megjelennek a megszbeszéléseken, ezáltal mindenki számára megfelelő megoldások szülehetnek, s a gyermekek vérszerinti családjukban nevelkedhetnek továbbra is.

Anyagi nehézségek esetén az információnyújtáson, ügyintézésben való segítségnyújtáson túl adománygyűjtés és adományközvetítés feladatokat is ellát család-és gyermekjóléti szolgálat.

A Magyar Élelmiszerek Egyesületével megkötött együttműködési megállapodás keretén belül napi szinten segíti a szolgálat a településen élő rászorulóknak élelmiszereit.

A szolgálathoz forduló személyek gyakran kérnek formanyomtatvány kitöltésében, hivatalos ügyekben való közreműködésben vagy információnyújtásban segítséget. Ők az egyszeri alkalommal megjelent kliensek.

A szolgálat arra törekszik, hogy a kliensek képessé váljanak az egyszerű nyomtatványok, kérelmek önálló megírására, kitöltésére.

A család-és gyermekjóléti szolgálat 2022. évi szakmai tevékenységeinek számát tekintve kismértékű csökkenés volt tapasztalható, mivel az év folyamán több család esetében megszűnt a gondozási tevékenység, mert a cselekvési tervben megfogalmazott célok sikeresen megvalósultak, és a gondozásba vételt megalapozó probléma megszűnt, illetve több esetben az ellátással érintett család szolgálatunk illetékességi területéről elköltözött.

A problémák megoldását célzó szakmai tevékenységek számát az alábbi táblázat mutatja.

A család- és gyermekjóléti szolgálat szakmai tevékenységének száma 2022. év (halmozott adat)

Megnevezés		Szakmai tevékenységek száma (halmozott)	Szolgáltatásban részesülők száma
Információnyújtás		198	117
Tanácsadás		580	106
Segítő beszélgetés		765	135
Ügyintézéshez segítségnyújtás		842	332
Családlátogatás		845	158
Közvetítés ellátásokhoz való hozzáférés	pénzbeli	99	103
	természetbeni	19	22
Közvetítés	másik szolgáltatóhoz	6	4
	család-és gyermekjóléti központhoz	2	2
Esetmegbeszélés		10	8
Esetkonferencia		9	23
Esetkonzultáció		48	33
Környezettanulmány elkészítésében való közreműködés		20	18
Adományközvetítés		12	10

A gyermekek védelmét ellátó szervek és személyek a gyermekek mindenekfelett álló érdekeit és törvényben elismert jogait figyelembe véve járnak el.

Az alapellátás célja, hogy a gyermek és családja lakóhelyén kaphassa meg mindazt a támogatást és segítséget, amely a gyermekek jóllétéhez szükséges.

A Család- és Gyermekjóléti Szolgálat által nyújtott ellátásra a településen élő minden lakos jogosult, és a szolgáltatás igénybevétele önkéntes.

5. Polgár Város Önkormányzatának a szociális és gyermekjóléti ellátórendszerrel kapcsolatos céljai, jövőkép

A szociális és gyermekjóléti ellátórendszerrel kapcsolatos célok:

- a városlakók szociális biztonságának megteremtése,
- a szociális szolgáltatások egyszerű útvonalon történő elérése
- a szociális és gyermekjóléti intézmények jogszabályok szerinti működésének biztosítása,
- az önkormányzat ellátási kötelezettségének teljesítése.

A fenti célok megvalósítása érdekében az önkormányzatnak az alábbi feladatokat és programokat kell megvalósítania:

- első ütemben a szociális alapszolgáltatásokat ellátó Polgári Szociális Központ tárgyi - technikai feltételeinek javítása, kifejezetten a nappali ellátásra vonatkozóan
- szakellátás, bentlakásos idősok otthonának kialakítása a Polgár, Barankovics tér 2. sz. alatt, megvizsgálva egy nem állami fenntartású intézmény létrehozásának lehetőségét.

- a hátrányos helyzetűek munkaerőpiacra való beilleszkedésének támogatása, a hátrányos helyzetű csoportok foglalkoztatási lehetőségeinek feltárása, koordinálása.
- a család- és gyermekvédelemi tevékenység javítása, a családi hajléktalanság kialakulásának megakadályozása.

6. Fejlesztési javaslatok, irányok

Polgár város szociálpolitikai fejlesztési irányai két, egymásra épülő rendszerben határozhatók meg.

- I. Nappali ellátás tárgyi-technikai fejlesztése.
- II. A szociális alapszolgáltatást nyújtó intézményhez integrálva létrehozni a bentlakásos idősok otthona szakosított ellátási formát.

• Nappali ellátások, modern szolgáltatások alkalmazása

A saját otthonában élő lakosság számára korszerű, a kor követelményeinek megfelelő nappali ellátást szükséges biztosítani. Ennek a koncepciónak két iránya lehetséges: infrastrukturális fejlesztés és új programok, modern projektek megvalósítása és bevezetése.

A szociális szolgáltatások mellett célszerű új, modern projektek alkalmazása is, mint az idős lakosság részére az időskori aktivitást biztosító programok bevezetése, demens nappali ellátás megvalósítása, a roma lakosság szocializációjának fejlesztése:

• Bentlakásos idősok otthona lehetőség biztosítása az idős lakosság részére

Jogos igény az idősödő lakosság részéről, hogy elmagányosodása, romló egészségügyi állapota esetén az intézményi elhelyezés lehetőségét helyezze gondolkodása előterébe. A házi segítségnyújtás alapszolgáltatással a 24 órás felügyeletet igénylő, valamint a hétfégi igénnyel is jelentkező ellátottak gondozása továbbra sem megoldott. Az idős emberek jellemzője, hogy ragaszkodnak megszokott környezetükhöz, lakóhelyükhöz és nem szívesen költöznek más városba akár családjukhoz, akár bentlakást nyújtó intézménybe. A lakossági szükségletek kielégítése, valamint a komplex ellátás minél tökéletesebb megvalósítása érdekében célszerű a bentlakásos intézményi elhelyezés létrehozása, mely növelhetné Polgár Város lakosságának megelégedettségét. Mivel a lakosság részéről továbbra is elvárás a szakosított ellátás megszervezése, így az erőforrásokat a megvalósítás finanszírozása céljából összpontosítani kell. A társadalmi és gazdasági változások egyre több olyan intézmény meglétét teszik szükségessé, amelyek a gondozást komplex módon valósítják meg. Ennek megvalósításához keressük partnereink segítségét.

További fontos cél, hogy a lakossági szükségletek alapján kiépített szociális szolgáltatást nyújtó rendszer a továbbiakban is a szolgáltatók együttműködésén alapuló, mindenki számára könnyen hozzáférhető, esélyegyenlőséget biztosító, adekvát ellátást nyújtson az igénybevevők részére. Ellátatlan személy ne maradjon, a különös figyelmet kell irányítani a szociális szolgáltatási rendszerbe még be nem került, de arra jogosult személyekre.

A szolgáltatástervezési koncepció egy település feladatellátásának megalapozására, az ellátási kötelezettség teljesítésére és a magas színvonalú, minőségi szolgáltatásnyújtás kialakítására szolgáló ütemezett szakmai terv.

A társadalom rendszereinek működése során adódhatnak olyan élethelyzetek, mind az egyén, mind egy-egy közösség számára, amelynek következtében az egyén vagy a közösség önmagáról – átmenetileg vagy tartósan – nem tud megfelelő módon gondoskodni.

A speciális élethelyzeteket fel kell tárni, fel kell ismerni, a jelentkező problémákra hatékonyan, továbbá mihamarabb szükséges reagálni. A települési önkormányzatoknak a problémákat, a nehézségeket kezelnie kell, hatékony eszközöket kell találnia ezekhez a feladatokhoz, tiszteletben tartva az egyén szabadságát, az adott közösség védelmét.

A fentiekén túl stratégiai szempontból figyelembe kell venni a jövőben várhatóan fellépő új szükségleteket is, melyet a kétévente felülvizsgált szociális szolgáltatástervezési koncepcióban meg kell jeleníteni.

Polgár, 2023. november 30.